

ИРМ

info

№2(5), февраль, 2015 г.

ИНСТИТУТ РЕПРОДУКТИВНОЙ МЕДИЦИНЫ

ГОСТЬ НОМЕРА:

Семья Кононовых
Формула счастья Людмилы

ИНСТИТУТ РЕПРОДУКТИВНОЙ МЕДИЦИНЫ

Ежедневно Институт Репродуктивной Медицины делает уверенные шаги навстречу новым технологиям, чтобы каждая семья в нашей стране имела возможность стать по-настоящему счастливой и полноценной

Инициатива по включению программ ЭКО в гарантированный объем бесплатной медицинской помощи

Регулярное повышение квалификации сотрудниками ИРМ в ведущих мировых клиниках

Единственная в Казахстане докторская диссертация по ВРТ

ЭКО центр

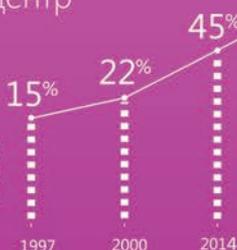

График роста успешности ЭКО в ИРМ

1996 г. 1999 г. 1999 г.

Первый ребенок по программе ЭКО
Первый ребенок по программе донорства ооцитов
Первый ребенок по программе сурrogатного материнства

Первичные обращения — 38 800 пар

Проведено более 15 000 программ ЭКО

Эффективность программы ЭКО — 45%

ОПЕРАТИВНАЯ ГИНЕКОЛОГИЯ

10 500 операций с 2010 г. 2800 операций ежегодно

Диагностика и лечение внутриматочной патологии (офисная гистероскопия, гистерорезектоскопия)

Операции при бесплодии трубно-перитонеального и яичникового генеза

Органосохраняющие операции лапароскопическим доступом при миомах матки с использованием методики пережатия артерий (ВПА и МА), хирургическое лечение тяжелых форм эндометриоза

Реконструктивно-пластические операции влагалищным доступом

Лапароскопические гистерэктомии

Реконструктивные операции при дефектах тазового дна лапароскопическим доступом

ПОЛИКЛИНИКА

Взято на учет по беременности

Приоритетное направление деятельности поликлиники — ведение беременности после программ вспомогательных репродуктивных технологий

Диагностическая лаборатория позволяет провести все необходимые исследования в кратчайшие сроки

Разработана и внедрена Школа подготовки к родам, где беременные женщины и будущие папы, готовясь к появлению малыша, получают практические навыки родов в паре, и уходу за ребенком

КАФЕДРА ПОСТДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

ОБУЧАЮЩИЕ ЦИКЛЫ:

- Эндовидеохирургия, лапароскопия, гистероскопия
- Охрана репродуктивного здоровья и планирования семьи
- Антенатальная охрана плода
- Репродуктология
- Эмбриология

Сотрудники ИРМ выступают в качестве наставников, помогая коллегам и студентам со всего Казахстана и Центральной Азии повышать свой профессиональный уровень. 192 специалиста прошли обучение и повысили свою квалификацию на базе ИРМ

С 2008 года 95% казахстанских специалистов в области репродуктивной медицины проходят первичную специализацию на базе Института Репродуктивной Медицины.

Корпоративное издание

№2 (5), февраль, 2015

Главный редакторЛокшин Вячеслав Нотанович,
д.м.н., проф., член-корр. НАН РК,
президент КАРМ,
директор по науке ИРМ**Выпускающий редактор**

Юлия Кузьмина

Дизайн, верстка

Ирина Копачевская

Собственник: Учреждение «ИРМ»**Адрес редакции:**

Алматы, ул. Толе би, 99

Отдел рекламы:Юлия Ахмеджанова
(a.juliya@irm.kz)
тел.: 234 34 34, вн. 415**www.irm.kz**Отпечатано в типографии
ТОО «Print House Gerona»
050040, Алматы,
ул. Сатпаева, 30а/3, офис 124
Тел.: 7 (727) 398-94-59, 398-94-60

Тираж - 2000 экз.

Свидетельство о постановке на
учет периодического печатного
издания №14607-Г от 31.10.14.
Выдано Агентством РК по связи и
информацииРедакция не всегда разделяет
мнение авторов. Ответственность
за содержание рекламы несут
рекламодатели. Рекламодатели
предупреждены об ответственности
за рекламу незарегистрированных,
не разрешенных к применению МЗ РК
лекарственных средств и изделий
медицинского назначения.
При перепечатке материалов ссылка
на «ИРМ INFO» обязательна.*В жизни раз бывает 20 лет...***Уважаемые читатели!**

2015 год для Института репродуктивной медицины является юбилейным – исполняется 20 лет со дня открытия первой лаборатории «ЭКО» в Казахстане.

20 лет, наверное, не очень большая дата. Для человека - это время начала профессиональной жизни, переход от периода приобретения знаний к их использованию. Для нашего Института 20 лет – это тернистый путь к успеху. За это время лаборатория «ЭКО» в составе 6 человек переросла до научно-практического Института репродуктивной медицины («ИРМ») с более чем 200 сотрудниками и стала лидером в области ВРТ в Казахстане.

Писать о юбилее организации, которую помнишь еще совсем маленькой, только родившейся и едва дышавшей, и в которой прожил 20 лет, можно, но очень сложно.

Чтобы сделать центр таким, каким он теперь предстает перед пациентами, наш коллектив приложил огромные усилия, столкнувшись с большими проблемами, недоверием и негативом со стороны общественности, СМИ. Нужно было проделать огромный пласт работы, чтобы мы сами могли иметь возможности помогать нашим бездетным парам.

Сегодня мы гордимся, что первый ребенок «из пробирки», как тогда это называлось, появился именно у нас. Это уже история! И успех не только наш, но и Казахстана! Результат нашего успеха это рождение более 8000 детей в семьях, ранее обреченных на бездетность.

Сейчас «ИРМ» стал самым известным казахстанским центром, где делается все возможное для того, чтобы бездетные пары познали радость материнства и отцовства. В наш Институт обращаются не только казахстанцы, но и пары из стран СНГ и дальнего зарубежья. У нас перенимают опыт коллеги из других центров и мы охотно делимся своими знаниями и опытом.

Сильная команда профессионалов, отличная репутация, амбициозные планы позволяют нам продолжать развитие и надеяться, что впереди еще много успехов и юбилеев!

Тему февральского номера газеты мы посвятили суррогатному материнству. Надо сказать, что мы были первыми в стране, кто поднял эту проблему, начиная от законодательства и заканчивая реализацией программы. Теперь это востребованная программа, которая помогла многим семьям в осуществлении их мечты. О них и пойдет речь на следующих страницах газеты «ИРМ INFO».

В.Н. Локшин

Тернистый путь к счастью. Суррогатное материнство

Бадельбаева Людмила Аркадьевна, врач-репродуктолог высшей категории, отличник здравоохранения РК, первый врач лаборатории «ЭКО», кто в своей практике столкнулся с необходимостью реализовать программу суррогатного материнства и взял на себя ответственность за проведение первой программы ЭКО с суррогатной мамой. Это было уже в далеком 1998 году, когда к ней на прием пришла молодая, красивая, образованная, но очень несчастная девушка...

- Людмила Аркадьевна, что привело вас к мысли о воплощении суррогатного материнства в практику?

- Вопрос о суррогатном материнстве встал перед нами еще тогда, когда мы внедрили проведение программы э.к. В 1998 году в Законе «О браке и семье» впервые было внесено определение суррогатному материнству, что позволило нам начать проводить данную программу. И подтолкнул нас на эту программу случай. Ко мне на прием пришла молодая 22-летняя женщина, у которой в родах была отслойка, тяжелый гестоз, в результате чего она потеряла и плод, и матку. После этого ее бросил муж. Она опустила руки, потеряла интерес к жизни. Передо мной сидела несчастная женщина, которая очень хотела иметь своего ребенка. Ее к нам в центр буквально за руку привел ее второй муж с мольбой помочь. Мы решили прибегнуть к программе сурматеринства, а в роли сурмамы выступила старшая сестра девушки, которая с первой же попытки забеременела и выносила двойню. Сейчас, вспоминая эту историю, я вижу сияющие от счастья глаза нашей пациентки, первой принявшей участие в программе суррогатного материнства. Надо сказать, что позднее она пришла за третьим ребенком, взяв в качестве сурмамы уже другую женщину. У нее появился стимул к жизни, она ожила.

Поначалу мы использовали в качестве сурматерей только родственников (сестры, племянницы). Затем мы стали привлекать не только близких, но и других женщин.

Как можно осуждать, запрещать суррогатное материнство, когда перед глазами у тебя живые примеры счастливых судеб?

- А что, были прецеденты запретов, негатива в отношении этой программы?

- Были! Я помню период, когда на нас сыпался ряд гневных статей со стороны СМИ, которые писали: «Жены бизнесменов не хотят сами рожать, боясь испортить свою фигуру, они покупают женщин! Это кощунство! Это преступление – продавать детей!» Поверьте, за все время нашей работы я не встретила ни одну женщину, которая не хотела бы родить сама! Они просто вынуждены прибегать к такой услуге!

Уже доказано, что существует такой феномен как отсутствие гена материнства. Такие женщины не хотят иметь детей, и они об этом честно говорят. Но почему мы должны осуждать их? Это их право! Но в большинстве своем женщины хотят ощутить счастье материнства – почувствовать, как зарождается жизнь, как малыш переворачивается, пинается в животике, покормить ребенка своим молоком – это же огромное счастье и радость! Так что все нападки на нас – это невежество!

- Какую роль сыграл ИРМ в разработке статьи о сурматеринстве в «Законе о браке и семье»?

- Самую непосредственную. Мы очень много писали в парламент, обращались в правительство, наш директор Тамара Муфтаховна Джусубалиева организовала выездную сессию парламента, которая состоялась в стенах нашего Института. Перед депутатами выступали бездетные пары, потенциальные суррогатные матери, врачи. Затем мы проделали огромную работу в части разработки законодательства по вопросу сурматеринства в республике, которая впоследствии стала основой Закона «О браке (супружестве) и семье». Отмечу, что Казахстан – единственная страна в СНГ, где Закон стоит на защите прав генетических родителей и суррогатных матерей. Сейчас многое меняется и в России, но наши коллеги из других стран открыто восхищаются нашим справедливым законодательством.

- Сколько пар уже воспользовались программой сурматеринства в вашем центре?

- В период с 1998 по 2004 годы у нас было реализовано 19-20 программ. Когда же в Закон «О браке и семье» были внесены необходимые изменения в части сурматеринства, то с 2004 – 2014 годы у нас было реализовано 563 программы, из них 397 закончились благополучными родами.

- А почему не все программы оказались успешными?

- Причин множество: эмбрионы не приживаются, поскольку бывают не очень хорошего качества, генетические проблемы, замершие беременности, поздние выкидыши, увьи, от таких случаев никто не застрахован. 58-60% успеха – это очень хорошие показатели.

- Каковы показания для обращения к программе сурматеринства?

- Программа суррогатного материнства проводится только по медицинским показаниям, когда женщина не может сама выносить и родить ребенка без риска для своего здоровья. Эти показания четко прописаны в Приказе Минздрава и мы ему неукоснительно следуем.

Зачастую (в 30% случаев) – это отсутствие матки, как результат осложнений в родах, таких как кровотечение или врожденная патология.

Есть категория пациенток, которые не могут вынашивать ребенка по причине каких-то тяжелых заболеваний (почек, печени, сердца, сосудистой системы и так далее). Таких женщин, увьи, немало.

- Каким парам по Закону не разрешается прибегнуть к сурматеринству?

- Парам, которые не состоят в официальном браке.

- Довольно часто на форуме ИРМ задается такой вопрос – может ли одинокая женщина воспользоваться услугой сурмамы?

- Нет. Она может только использовать донорские гаметы и провести программу ЭКО, при этом она полностью берет ответственность за себя и своего малыша. Мы понимаем всю боль и безнадежность таких женщин, но тут надо смотреть на проблему шире. Предположим, одинокая женщина воспользовалась услугами сурмамы. И вдруг форс-мажорные обстоятельства, приведшие к смерти генетической матери. Что будет с ребенком? Кто возьмет ответственность за дальнейшее вынашивание беременности и роды сурмамы и за судьбу ребенка? Повторюсь, никто, увьи, не застрахован от несчастного случая.

Даже когда супружеская пара идет на программу сурматеринства, юристы ставят вопрос об опекунстве. Все должно быть предусмотрено. Вот, к примеру, случай из нашей практики. Состоятельная пара воспользовалась услугами сурмамы. Но случилось страшное ДТП, в результате которого генетические родители погибли. Сейчас малыша воспитывает бабушка и тетя, а ближайшие родственники этой семейной пары ребенка не признали и хотят лишить его права наследника. Парламентарии при принятии Закона единогласно пришли к мнению, что ребенок, которого родила сурмама, должен иметь право воспитываться в семье и Закон стоит на защите прав ребенка.

- Каковы требования к суррогатным мамам?

- Суррогатной матерью может стать женщина, у которой уже есть минимум один собственный здоровый ребенок. Самый важный аспект нашей работы заключается в том, чтобы подобрать кандидатку в возрасте от 20 до 35 лет. Безусловно, самым тщательным образом проводится диагностика состояния здоровья суррогатной матери, ведется подготовка ее организма к предстоящей беременности. В этом отношении огромное внимание уделяется большому количеству факторов - соматическое здоровье (помимо репродуктивного здоровья), психическое здоровье, поэтому мы требуем справки с психиатра и нарколога, психологическое состояние женщины, социальные факторы, и многое другое. Обязательным является консультация нашего психолога, который определяет готовность сурмамы выносить ребенка для супружеской пары.

Конечно, генетическим парам (заказчикам) хочется, чтобы сурмама была контактной, приятной внешности, психологически здоровой, позитивной, социально адаптированной, в последнее время большое значение для будущих родителей играет образование. Как правило, обследование и подготовка будущей сурмамы происходит в течение месяца, и если она здорова по всем критериям, то она вступает в программу суррогатного материнства.

- К чему должны быть готовы будущие сурмамы?

- Многие пациентки, которые хотят стать сурмамами, не понимают всю меру ответственности и не готовы к возможным последствиям. Поэтому мы всегда спрашиваем их - готовы ли они к токсикозу, отягощенной беременности, кесареву сечению, сложным родам? А если они захотят впоследствии еще рожать своему мужу деток, а здоровье уже не позволит? Все эти аспекты необходимо обсудить с сурмамами сразу, чтобы они были готовы к любому развитию. Важно понять, что деньги не все решают, поэтому нужно все тщательно взвесить, прежде чем дать согласие подписать договор.

Есть женщины, которые психологически не готовы стать сурмамой - нужно ведь полюбить, подружиться с ребенком, которого ты будешь вынашивать в течение 9 месяцев. Ведь плод чувствует к себе отношение, он нуждается в теплых разговорах, в ласке, даже внутриутробно.

Опираясь на наш многолетний опыт, мы откровенно говорим генетическим родителям подойдет им та или иная женщина или нет.

- Кто уполномочен решать вопрос о количестве детей?

- В договоре между генетическими родителями (заказчиками) и суррогатной мамой прописывается соглашение о количестве вынашиваемых детей. Как правило, заказчики и сурмамы приходят к согласию вынашивать двойню.

Составление нотариально заверенного договора о суррогатном материнстве - важный аспект, в котором заведомо закрепляются права генетических родителей на ребенка, а также описывается порядок и условия оплаты при рождении одного ребенка или двоих, материальные расходы на содержание

суррогатной матери, размер вознаграждения и порядок компенсации при возникновении форс-мажорных обстоятельств (роды с кесаревым сечением, выкидыши). Все вопросы, связанные с сурматеринством, решаются обоюдно в нотариальных компаниях.

- Были ли в вашей практике случаи, когда сурмама не хотела отдавать ребенка, шантажировала родителей?

- Нет, такого в нашей практике не было. Помню, как-то к нам пришла женщина - донор яйцеклетки. По всем параметрам - идеальная сурмама. Но она отказалась от нашего предложения: «Вы знаете, я так люблю детей, что потом малыша не отдам! Не смогу, сердце не выдержит!»

Другая ситуация в России - если сурмама вдруг прониклась любовью к вынашиваемому ребенку, у нее проснулся инстинкт материнства, то она вправе оставить ребенка себе.

В нашем законодательстве право на ребенка закреплено за генетическими родителями (заказчиками) и суррогатная мать не вправе оставить ребенка у себя. Это прописывается также в договоре между заказчиками и суррогатной матерью.

• Суррогатное материнство - новое явление, которое имеет много нюансов и вопросов. Неудивительно, что оно обросло чередой мифов, как биологических, так и правовых. Развейте, пожалуйста, некоторые из них.

• У вынашиваемого ребенка будет кровь суррогатной матери.

- Правда заключается в том, что между ними нет генетической связи.

• Выношенный суррогатной матерью ребенок будет на нее похож.

- Этого не произойдет. У нас были случаи, когда европейская пара выбирала азиатку, и наоборот. Дети будут похожи только на своих генетических родителей!

• Суррогатное материнство по сути своей аморально с точки зрения религии?

- Да, к сожалению католическая церковь считает это аморальным. Мотивируют тем, что это эксплуатация чужого тела и в этих католических странах проведение суррогатного материнства запрещено. А в нашей стране делается все, чтобы в каждой семье родился ребенок, в том числе с применением сурматеринства.

• Лучше не обращаться к такой сложной процедуре, а просто усыновить ребенка.

- Кто из нас не мечтает о родном малыше, который перенял бы наши черты, был бы похож на бабушек и дедушек? Усыновление же означает прием на воспитание чужого ребенка, с чужим набором генов, отличающегося от семьи. Это довольно серьезно и решиться на такой шаг могут далеко не все. Так что в таком случае возможность продлить род только одна - суррогатное материнство. Но в нашей практике есть случаи, когда бесплодная пара усыновляет ребенка, а потом происходит чудо и у них рождается свой.

• Дети, рожденные от суррогатной матери, отличаются от тех детей, кто родился естественным путем.

- Это неправда, такие дети ничем от обычных не отличаются. Даже наоборот, за их здоровьем постоянно следят врачи. Еще при подготовке к беременности проверяются и генетические родители, и суррогатная мать. Весь процесс вынашивания ребенка и родов находится под пристальным наблюдением специалистов, что только увеличивает шансы на появление здорового человека.

Суррогатное материнство для бездетных семейных пар - это благо и возможность отдать свою любовь маленькому человечку. Для суррогатных мам это, зачастую, возможность поправить свое материальное положение, помочь своим детям с образованием, решить жилищный вопрос. В любом случае каждый выбирает свою дорогу.

Ю. Кузьмина

Ана бақытына апаратын азапты жол

Бадельбаева Людмила Аркадьевна, жоғары санатты репродуктолог-дәрігер, ҚР денсаулық сақтау саласының үздігі, өз тәжірибесінде құрсақ ана болу бағдарламасын іске асыру қажеттілігіне тап болған және құрсақ анамен байланысты ЭКО-ның алғашқы бағдарламасын жүзеге асыру жауапкершілігін өз мойнына алған ЭКО клиникасының алғашқы дәрігері. Бұл сонау 1998 жылы болған еді, сол кезде оның қабылдауына жас, көрікті, білімді, бірақ өте бақытсыз келіншек келген еді...

- Людмила Аркадьевна, құрсақ ана болуды тәжірибе жүзінде іске асыру туралы ойға келуіңізге не түрткі болды?

- Құрсақ ана болу туралы мәселе – біз эко бағдарламасын енгізген кезде өзекті болған еді. 1998 жылы «Неке және отбасы» Заңында алғаш рет құрсақ ана болудың анықтамасы енгізілді, бұл – бізге осы бағдарламаны жүзеге асыруды бастауымызға мүмкіндік берді. Сондай-ақ бізді осы бағдарламаға тағы бір жағдай итермеледі. Менің қабылдауыма 22 жастағы келіншек келді, ол босанған кезде ұрықжолдастың ажырауы, ауыр гестоз орын алған, осының нәтижесінде ол ұрықтан да, жатырдан да айырылған. Осыдан кейін оны күйеуі тастап кеткен. Оның ұнжырғасы түсіп, өмірге деген қызығушылығын жоғалтқан. Менің алдымда балалы болуды армандаған өте бақытсыз әйел отырды. Екінші күйеуі оны біздің орталығымызға жетектеп алып келіп, көмектесуімізді сұрап жалынды. Біз құрсақ ана болу бағдарламасына жүгінуді шештік, құрсақ ана болуға сол қыздың әпкесі келісті. Әпкесі алғашқы әрекеттің өзінде жүкті болып, егіз бала көтерді. Қазір мен осы оқиғаны есіме ала отырып, құрсақ ана болу бағдарламасына алғашқы болып қатысқан емделушіміздің бақыттан көзі жайнап кеткенін қайта елестетіп отырмын. Айта кетерлік жайт, кейіннен ол үшінші баланың анасы болуға тағы келді, бұл жолы ол құрсақ ана ретінде басқа әйелді таңдаған. Оның бойында өмірге деген ынта пайда болып, ол жандана түсті.

Алғашында біз құрсақ ана ретінде тек туыстарын (апа-сіңлілері, жиендері) пайдаланған болатынбыз. Кейіннен біз тек туыстарын ғана емес, сонымен қатар басқа әйелдерді де тарта бастадық.

Тағдыры бақытқа толған адамдарды көзіңмен көре тұра, құрсақ ана болуды қалайша айыптайсың, оған қалайша тыйым саласың?

- Осы бағдарламаға қатысты тыйым салу, теріс көзқарас таныту жағдайлары орын алған ба еді?

- Иә, ондай жағдайлар болған! Бізге бұқаралық ақпарат құралдарының ызаға толы бірқатар мақалаларды жаудырған кезі есімде, олар былай деп жазды: «Бизнесмендердің әйелдері өзінің дене пішінін бұзып алудан қорыққандықтан, өздері

бала туғысы келмейді, олар әйелдерді ақшаға сатып алады! Бұл – күпірлік қой! Балаларды сату – қылмыс!» Біздің жұмысымыздың бүкіл кезеңінде мен бала туғысы келмейтін бірде-бір әйелді кездестірген емеспін, маған сеніңіз! Оларды осындай қызметке жүгінуге мәжбүрлік итермелейді!

Аналық геннің болмауы секілді ерекше жағдайдың кездесетіндігі дәлелденген жайт. Мұндай әйелдер бала тапқысы келмейді және олар бұл туралы тіке айтады. Бірақ біз оларды нәліктен айыптауымыз керек? Бұл – олардың құқығы! Бірақ көп жағдайларда әйелдер ана болу бақытын сезінуді қалайды – өмірдің пайда болуын, нәрестенің іште жатып аударылуын, аяқпен тебуін сезінгісі келеді, сәбиге өз сүтін емізгісі келеді – бұл дегеніміз үлкен бақыт пен шаттық сезімі ғой! Сондықтан, бізге тағылған орынсыз айып – надандықтың нышаны!

- «Неке және отбасы туралы Заңдағы» құрсақ ана болу туралы бапты жетілдіруде РМИ қандай рөл атқарды?

- Тікелей рөл атқарды. Біз парламентке көптеген хаттар жаздық, үкіметке жүгіндік, біздің директорымыз Тамара Мұфтақызы Жүсібалиева Парламенттің көшпелі сессиясын ұйымдастырды және де ол біздің Институтымыздың қабырғасында өтті, депутаттардың алдында бала-шағасыз жұптар, әлеуетті құрсақ аналар, дәрігерлер сөз сөйледі. Одан кейін біз республикамыздағы құрсақ ана болу мәселесі бойынша заң шығаруға қатысты орасан зор жұмыс атқардық, кейіннен ол «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Заңның негізі болды. Қазақстан – генетикалық ата-аналар мен құрсақ аналардың құқығы Заң жүзінде қорғалатын ТМД-дағы жалғыз ел болып табылатындығын атап өткім келеді. Қазіргі таңда Ресейде де көп жағдайлар өзгеруде, бірақ басқа елдердегі әріптестеріміз біздің әділ заңнамамызға ашық түрде тәнті болуда.

- Сіздердің орталықтарыңызда неше жұп құрсақ ана болу бағдарламасын пайдаланды?

- 1998 жылдан бастап 2004 жылға дейінгі кезеңде бізде 19-20 бағдарлама іске асырылды. «Неке және отбасы туралы Заңға» құрсақ ана болуға қатысты тиісті өзгерістер енгізілгеннен кейін, 2004 – 2014 жылдары бізде 563 бағдарлама іске асырылды, олардың арасында 397 бағдарлама сәтті босанумен аяқталды.

- Нәліктен бағдарламалардың кейбірі сәтті болмай шықты?

- Бұның себептері көп: эмбриондар сіңісіп кетпейді, өйткені олардың сапасы аса жақсы бола бермейді, генетикалық мәселелер, жүктіліктің тоқтап қалуы, кешуілдеген түсік, бірақ мұндай жағдайдан ешкім сақтандырылмаған. 58-60% сәттілік дегеніміз – өте жақсы көрсеткіш.

- Құрсақ ана болу бағдарламасына жүгінуге үшін көрсетімдер қандай болуы тиіс?

- Құрсақ ана болу бағдарламасы – әйел өз денсаулығына қатер төндірместен бала көтеріп босана алмайтын жағдайда, медициналық көрсетімдер бойынша ғана жүзеге асырылады. Бұл көрсетімдер Денсаулық сақтау министрлігінің Бұйрығында нақты жазылған және біз оны мүлтіксіз орындаймыз.

Жиі жағдайларда (30% жағдайда) бұл – туа пайда болған патология немесе босану кезіндегі қан кету секілді асқинулардың нәтижесінде туындайтын жатырдың жоқ болуы.

Әлдебір ауыр сырқаттардың салдарынан (бүйрек, бауыр, жүрек, қантамырлар жүйесі және тағы басқалары) бала көтере алмайтын емделушілер санаты да кездеседі. Өкінішке орай, мұндай әйелдердің саны аз емес.

- Заң бойынша қандай жұптарға құрсақ ана болу бағдарламасына жүгінуге рұқсат етілмейді?

- Ресми некеге тұрмаған жұптарға.

- РМИ форумында мұндай сұрақ жиі қойылады – жалғыз баланы әйел құрсақ ананың қызметін пайдалана алады ма?

- Жоқ. Ол тек донорлық гаметаларды пайдаланып, ЭКО бағдарламасын жүзеге асыра алады, бұл ретте ол өзі үшін және өзінің сәбиі үшін жауапкершілікті толығымен өз мойнына алады. Біз мұндай әйелдердің бүкіл күйзелісі мен шарасыздығын түсінеміз, бірақ мұнда мәселеге кеңінен көз тастау қажет. Мысалы, жалғыз басты әйел құрсақ ананың қызметін пайдаланды делік. Кенеттен генетикалық ананың өліміне апарып соқтырған форс-мажор жағдайы туындайтын болса, сәбімен не болмақ? Құрсақ ананың жүктілігі мен босануын әрі қарай алып жүруге және сәбидің тағдырына кім жауапты болады? Қайталап айтамын, ешкім жазатайым уақиғадан сақтандырылмаған.

Ерлі-зайыпты жұбайлар құрсақ ана болу бағдарламасына барған кездің өзінде заңгерлер қамқоршылық туралы мәселені қояды. Барлығы алдын-ала қарастырылуы тиіс. Мысалы, біздің тәжірибемізде көрініс тапқан жағдайды айтып өтейін. Ауқатты жұп құрсақ ананың қызметін пайдала-

нады. Бірақ алапат жол-көлік уақиғасы болып, оның нәтижесінде генетикалық ата-ана қаза табады. Қазір сәбиді әжесі мен апайы тәрбиелеуде, ал отбасы жұбының ең жақын туыстары сәбиді мойындамай қойған және оны мұрагерлік құқығынан айырғысы келеді. Парламентшілер Заңды қабылдау барысында бір ауыздан мынадай шешімге келді: құрсақ ана туған сәби жанұяда тәрбиеленуге құқығы болуы тиіс және Заң сәбидің құқықтарын қорғайды.

- Құрсақ аналарға қойылатын талаптар қандай?

- Құрсақ ана ретінде – кем дегенде дені сау бір баласы бар әйел бола алады. Біздің жұмысымыздың ең маңызды аспектісі – 20-дан 35-ке дейінгі жастағы үміткерлерді іріктеу болып табылады. Әрине, құрсақ ананың денсаулық жағдайына аса мұқият түрде диагностика жасалады, оның ағзасын алдағы жүктілікке дайындау жүзеге асырылады. Бұл ретте көптеген факторларға аса үлкен назар аударылады – соматикалық денсаулығы (ұрпақтану денсаулығымен қатар), психикалық денсаулығы, сондықтан біз псих- және наркодиспансерлерден анықтамалар талап етеміз; әйелдің психологиялық жағдайы, әлеуметтік факторлар және көптеген басқа факторлар. Біздің психологымыздың кеңесі міндетті болып табылады, ол құрсақ ананың ерлі-зайыпты жұп үшін бала көтеруге дайындығын анықтайды.

Әрине, генетикалық жұптар (тапсырыс берушілер) құрсақ ананың тілдесуге дайын, келісті келбеті бар, психологиялық тұрғыда дені сау, жағымды, әлеуметтік тұрғыда бейімделген болғанын қалайды, соңғы уақытта келешек ата-аналар үшін білімді болғаны үлкен маңызға ие болып отыр. Әдетте, келешек құрсақ ананы зерттеп тексеру және дайындау бір айдың ішінде жүзеге асады, егер барлық критерийлер бойынша оның дені сау болса, онда ол құрсақ ана болу бағдарламасына кірістіріледі.

- Келешек құрсақ аналар не нәрсеге дайын болуы тиіс?

- Құрсақ ана болғысы келетін емделушілердің көбісі жауапкершіліктің бүкіл көлемін ұғынбайды және болжалды салдарына дайын болмайды. Сондықтан біз әрдайым олардан келесіні сұраймыз: токсикозға, асқынған жүктілікке, ішті жарып алуға, күрделі босануға дайын ба? Ал егер олар кейіннен өз күйіне бала туып беруді қалайту, денсаулығы мүмкіндік бермейтін болса не болмақ? Осы аспектілердің барлығын құрсақ аналармен бірден талқылау қажет, олар жағдайдың кез-келген жолмен ербуіне дайын болуы тиіс. Мынаны түсінген маңызды: ақша барлық нәрсені шешпейді, сондықтан келісім-шартқа қол қоюға келісім берместен бұрын, барлығын мұқият таразылап зерделеу керек.

Психологиялық тұрғыда құрсақ ана болуға дайын емес әйелдер бар, өйткені өзің 9 ай бойы құрсағыңда көтеретін нәрестені жақсы көріп, онымен достасу керек қой. Өйткені іштегі нәресте өзіне деген қатынасты сезеді, ол құрсақ ішінде жатса да, жылы

шыраймен сөйлескенді, мейірімділікті қажет етеді.

Өзіміздің көпжылдық тәжірибемізге сүйене отырып, біз генетикалық ата-аналарға белгілі бір әйелдің олар үшін жарайтындығын немесе жарамайтындығын ашып айтамыз.

- Балалардың саны туралы мәселені шешуге кім өкілеттендірілген?

- Генетикалық ата-аналар (тапсырыс берушілер) мен құрсақ ананың арасында жасалатын келісім-шартта – көтеретін балалардың саны туралы келісім жазылады. Әдетте, тапсырыс берушілер мен құрсақ аналар егіз көтеру туралы келісімге келеді.

Құрсақ ана болу туралы нотариалдық жолмен куәландырылған келісім-шарттың жасалуы - маңызды аспект болып табылады, онда генетикалық ата-ананың балаға қатысты құқықтары әдейілеп бекітіледі, сондай-ақ бір немесе екі нәресте туылған кезде төлем жасаудың тәртібі мен шарттары, құрсақ ананы асырауға жұмсалатын материалдық шығындар, сыйақы мөлшері және форс-мажор жағдайлары орын алған жағдайда (ішті жарып алумен ілесетін босану, түсіктер) өтемақы төлеу тәртібі сипатталады. Құрсақ ана болумен байланысты барлық мәселелер екі жақты тәртіпте нотариалдық компанияларда шешіледі.

- Сіздердің тәжірибелеріңізде құрсақ ананың нәрестені бергісі келмеген, ата-аналарды бопсалаған оқиғалар болды ма?

- Жоқ, біздің тәжірибемізде мұндай жағдайлар болмаған. Бірде бізге аналық жасуша доноры ретінде бір әйел келген есімде. Барлық параметрлер бойынша – мінсіз құрсақ ана. Бірақ ол біздің ұсынысымыздан бас тартты: «Сіз білесіз бе, менің балаларды жақсы көретінім соншалық, кейіннен сәбиді бермей қоямын! Бұлай жасай алмаймын, жүрегім бұған шыдамайды!»

Ресейдегі жағдай бөлек – егер құрсақ ананың көтерген нәрестесіне деген махаббаты күшейген жағдайда, оның аналық сезімі оянған болса, ол баланы өзінде қалдыруға құқылы.

Біздің заңнамада балаларға қатысты құқық генетикалық ата-аналардың (тапсырыс берушілердің) пайдасына бекітілген және құрсақ ана баланы өзінде қалдыра алмайды. Бұл – тапсырыс берушілер мен құрсақ ананың арасындағы келісім-шартта да жазылады.

- Құрсақ ана болу – көптеген өзгешеліктері мен мәселелері бар жаңа көрініс. Оған қатысты бірқатар биологиялық және құқықтық дақырттардың тарауы таңданарлық жайт емес. Олардың кейбірін сейілтіп беріңізші.

- Көтеретін нәрестеде құрсақ ананың қаны болады.

- Шындығына келер болсақ, олардың арасында ешбір генетикалық байланыс болмайды.

- Құрсақ ана көтерген бала оған ұқсайтын болады.

- Бұлай болмайды. Бізде еуропалық жұптың азиялық әйелді таңдаған жағдайлар және керісінше жағдайлар болған. Балалар тек өздерінің генетикалық ата-аналарына ұқсайтын болады!

- Құрсақ ана болу негізінен діни көзқарас бойынша адамгершілікке жат нәрсе болып табылады ма?

- Иә, өкінішке орай, католик шіркеуі оны адамгершілікке жат нәрсе деп есептейді. Олар бұны – өзге адамның денесін пайдаланушылық деп түсіндіреді және мұндай католиктік елдерде құрсақ ана болу бағдарламасын жүзеге асыруға тыйым салынған. Ал біздің елімізде – әр жанұяда баланың туылуы үшін барлық жағдай жасалады, соның ішіне құрсақ ана болу бағдарламасының қолданылуы да кіреді.

- Мұндай қиын рәсімге жүгінбестен, жай ғана бала асырап алған дұрыс.

- Сіздердің араларыңызда өзінен аумаған және әжелері мен аталарына ұқсайтын, туған баласының болуын армандамайтын жан бар ма? Бала асырау – отбасыдан өзгешеленетін бөтен гендердің жиынтығы бар бөтен баланы тәрбиелеуге қабылдауды білдіреді. Бұл – аса күрделі шаруа және мұндай қадамға барлығы бара бермейді. Сондықтан мұндай жағдайда ұрпақ жалғастырудың бір ғана мүмкіндігі бар және де ол – құрсақ ана болу бағдарламасы. Бірақ біздің тәжірибемізде бедеу ерлі-зайыптылардың бала асырап алып, кейіннен ғажайып жолмен олардың өз баласы туылған жағдайлар болған.

- Құрсақ анадан туылған балалар – табиғи жолмен туылған балалардан өзгешеленеді.

- Бұл шындыққа жанаспайды, мұндай балалардың қарапайым балалардан ешқандай өзгешелігі жоқ. Керісінше, олардың денсаулығын дәрігерлер әрдайым қадағалап отырады. Сондай-ақ жүктілікке дайындалу кезінде генетикалық ата-анасы да, құрсақ анасы да тексеріледі. Бала көтерудің және босанудың бүкіл үрдісі мамандардың жіті бақылауында болады, ал бұл – дені сау адамның өмірге келу мүмкіндігін арттырады.

Бала-шағасы жоқ жұптар үшін құрсақ ана болу бағдарламасы – игілік және өз махаббатын кішкентай адамға сыйлаудың мүмкіндігі болып табылады. Құрсақ аналар үшін бұл жиі жағдайларда өзінің материалдық жағдайын түзеп алудың, өз балаларына білім алуына көмектесудің, тұрғын үй мәселесін шешудің мүмкіндігі болып табылады. Қандай жағдай болмасын, әрбір адам өз жолын таңдайды.

Формула счастья Людмилы Кононовой

Каждая история, публикуемая в рубрике «История успеха», прекрасна по-своему. Потому что финал - это долгожданный выстраданный годами малыш, а то и несколько! Уверена, многим моя история добавит сил в борьбе за свое маленькое счастье и очень надеюсь, что она поможет другим, потерявшим надежду, обрести уверенность в себе и в себя.

До 28 лет я не задумывалась о детях, занималась карьерой, работой, личная жизнь не складывалась. Потом, глядя на семьи своих подруг, вдруг осознала, что у многих детки уже в школу идут, а я до сих пор одна... Решила родить ребенка для себя. Обратилась в ЭКО-центр, показаний для ЭКО или искусственной инсеминации на тот момент не было, но нужно было пролечиться и на это требовалось не менее полугода. Мне сделали лапароскопию, но желанная беременность так и не наступила. Значит не суждено, решила я, и задвинула эту проблему в дальний угол. Прошло какое-то время. Я опять обратилась к врачам, и в результате обследования выяснилось, что трубы непроходимы. А значит, забеременеть естественным путем у меня не получится... Мир рухнул. Надо было что-то предпринимать.

Я понимала, что создать полноценную семью у меня, возможно, не получится, поскольку, что бы ни говорили мужчины, все они мечтают о детях от любимой женщины. Мне повезло - встретился человек, у которого в первом браке есть разнополые дети, и вопрос о родительстве перед нами тогда не стоял. Муж старше меня на 12 лет и о детях он не задумывался, вопросов не возникало. Когда мне исполнилось 35, окружающие стали намекать, мол, столько лет уже в браке живете, пора и деток заводите, муж тоже вдруг «проснулся». Я ему все рассказала - и о своих попытках забеременеть, и об операции, и о диагнозе. Муж настоял на обследовании, диагноз был тот же неутешительный, но почему-то никто из врачей нам не подсказал тогда обратиться в ЭКО-центр. Предложить это мужу у меня не хватило смелости.

Откровенно говоря, на протяжении всей своей тогдашней жизни я не видела смысла. Для чего живем? Какая-то пустота в душе, никакой радости, хотя мне грех жаловаться - в семье любовь и согласие, достаток, любимая работа... Но было безразличие ко всему. Я не плакала в подушку, не впадала в депрессию, просто чувствовала себя несчастной и опущенной.

Мы закрыли разговоры о ребенке, я завела собак, кошек, носилась с ними, как с детьми, одним словом, перенесла свою утраченную любовь на животных. И вдруг, о чудо, я забеременела! В это невозможно было поверить! Сделала один тест, второй, мужу не говорю. Даже помню дату - 14 мая 2009 года. Сказать, что я была счастлива, ничего не сказать. Это

было что-то нереальное. Я плакала и радовалась одновременно. Наконец-то мы беременны! Я не верила своему счастью. Мир перевернулся, заиграл яркими красками, муж носил меня на руках - это было непередаваемое ощущение! Помню первое УЗИ, когда прослушивается сердечко - вот оно стучит, с нами уже живет наш малыш. На повторное УЗИ через 2 месяца мы пошли вместе с мужем. Ему не терпелось посмотреть на малышку. У нее было уже имя. Ничего не предвещало беды. Но словно выстрелом в сердце прозвучали слова врача: «У вас замершая беременность и уже давно...» Я с криком и плачем вылетела из кабинета, у меня началась истерика. В голове был один вопрос: «Почему? За что?.....» Горе было непередаваемое! Я думала, что не переживу. Мне сказали, что нужно делать выскабливание, а я кричала, что буду умирать вместе со своим малышом... Спасибо огромному мужу, который все это выдержал и положил меня в больницу. Спасибо врачу Данияру Валихановичу Джакупову, который нашел нужные на тот момент слова: «Это даже хорошо, что так сложилось, природа сама позаботилась о вас, вполне вероятно, что у плода были какие-то серьезные нарушения». Поначалу смысл этих фраз до меня не доходил, я не хотела ничего слышать. Только сейчас понимаю, что ведь мог бы родиться ребенок с патологиями...

После этого случая я замкнулась, впала в анабиоз, ничего не хотелось, я не могла смотреть на беременных, не хотела общаться с маленькими детьми... У мужа родился внук в то время, когда у нас с ним должна была родиться наша дочка... Представляете, как мне было тяжело было об этом слышать! Мы поехали на выписку в роддом, для меня это было хуже пытки, ноги подкашивались, вместо радости - боль и слезы... Я смотрела на его внука, а видела свою нерожденную дочь...

Я старалась не общаться с семьями, где были малыши. Муж меня очень оберегал от этого всего. Я предложила ему развод, но он сохранил нашу семью. «Не ставь на себе крест, мы еще можем иметь детей!» - утешал он меня. Я попросила его больше никогда не поднимать вопрос о ребенке. Моя душа была словно открытая незаживающая рана, которая постоянно кровоточила, было невыносимо больно...

Сотрудница, одинокая женщина, забеременела, у нее все хорошо, а у меня - замершая. Почему? Ведь мы можем дать ребенку намного больше! Эти вопросы бесконечно крутились в моей голове, но я старалась контролировать свои эмоции... Саша, мой супруг, как-то обронил: «Я дал себе слово, что у нас обязательно будет ребенок, чего бы нам это не стоило!» Но я не верила, что это произойдет, что я услышу слово «МАМА»...

Я очень люблю передачу «Пока все дома», смотрю ее и всегда плачу, когда показывают деток, от которых отказались родители... Спустя некоторое время я предложила усыновить малыша, Саша отказался, - сказал, что не сможет полюбить чужого ребенка.

В 2011 году муж принял решение обратиться в ЭКО-центр. Ему было 51, мне - 39. Я не верила в успех и боялась, что не выдержу второй неудачи. Я пошла к Людмиле Аркадьевне Бадельбаевой. Врач мне сказала: «Трубы нужно удалить, без операции никаких шансов на успех нет». Я отказалась. Где-то подсудно у меня была мысль, что коль один раз получилось забеременеть, значит, возможен еще один шанс. Муж подталкивал - все же возраст, но не настаивал... Я не решилась, побоялась. Удалить трубы - значит поставить на себе крест, шансов на естественную бере-

менность уже не останется никаких, а будет ли результат - это еще больший вопрос!

Наша семья дружит с одной парой. Как-то сидим все вместе за столом, и мужчины стали спорить, кто из нас быстрее родит - Маша или я? «Как ты можешь спорить, ты же знаешь, что у нас большая проблема», - говорю я мужу. Но у него появился азарт, а может быть мы и правда выиграем? Возможно, это нас подогрело. Маша, конечно, победила, а мне посоветовала сходить в церковь: «Проси, молись!» Она видела, как сильно я хочу деток, и всегда говорила мне, что знает - у нас обязательно родится ребенок. Впоследствии ее слова о церкви и ее уверенность, что я стану мамой, сыграли для меня большую роль.

Мы опять решили лечиться и обратились к гинекологу, которая направила в правильное русло, жестко отчитав меня: «О чем вы еще думаете? На что надеетесь? У вас один единственный шанс - Институт репродуктивной медицины, сильнейший центр в Казахстане. Там вам точно помогут! И не надо тянуть и терять время, трахать деньги впустую!»

Я пессимист по натуре. Вот иду и думаю - здесь не будет места припарковаться, здесь у меня не получится, и все так и выходило, а Саша, напротив, оптимист: «У нас все получится! Только откинь свои негативные мысли и сомнения! Если ты начнешь включать свой пессимизм, то я больше не буду заниматься этой проблемой. Настройся на лучшее: у нас будут хорошие анализы, операция пройдет благополучно. Не получится с первой попытки, пойдём на вторую-третью, но я уверен, что все получится с первого раза!» Я послушала его советы и постаралась настроиться на позитивную волну, отбросив все негативные мысли. К тому же я постоянно молилась, это мне помогло отвлечься от пессимизма и скептицизма.

И мы опять пошли к Людмиле Аркадьевне с твердой верой на успех. Пришла записываться на операцию, а мне говорят: «Операции расписаны на три месяца вперед, нужно подождать!» И тут я взмолилась: «Девочки, ну пожалуйста, может есть окошечко, может, кто отказался...» И вдруг, совершенно неожиданно (хотя я абсолютно уверена, что мне помогли молитвы, адресованные святой Матроне Московской, которая помогает бездетным женщинам) для меня нашлось время, послезавтра мне надо было ложиться на резекцию труб.

Операция прошла удачно. Я откинула все свои мысли, сомнения, соображения, все, слушаю только врачей и точка! Я дала себе твердую установку. Я пришла за ребенком и неважно каким способом я его получу. Я полностью доверилась своему лечащему врачу. В период подготовки к подсадке я жила в другом мире, для меня вокруг ничего не существовало кроме одного - я готовлюсь к беременности и рождению своего ребенка. Я полностью изолировала себя от окружающего мира. Я думала только о хорошем - скоро буду МАМОЙ!

Настал решающий для нас день. Я очень переживала, Людмила Аркадьевна пожелала мне забеременеть. От этих слов я испытала такое счастье, почувствовала такую мощную поддержку! После подсадки я на 2 недели затаилась дома, взяла от-

пуск, лежу, ноги кверху, ничего не делаю, даже чайник боюсь поднять, на второй неделе началась тихая паника. Маша мне говорит: «Вместо переживаний смотри передачи про Матрону, скольким людям она помогла и тебе поможет!» Так я отвлеклась от своих сомнений, заряжаясь положительной энергетикой и надеждой от просмотра историй, в которых Матрона помогала стать родителями.

Наконец-то прошло 2 недели, я побежала за тестом. Слабенькая полосочка. Все, у меня все плохо! Муж говорит, сделай еще один завтра! Сделала, тот же самый результат, я рванула сдавать ХГЧ. Показатель невысокий, он не вселил в меня уверенности, а Людмила Аркадьевна сказала - спасибо ей за эти слова - что не надо торопиться с выводами,ждемся УЗИ. Она была спокойна и уверена в успехе, это передалось и мне. Время тянулось бесконечно долго! Саша вселял в меня уверенность, говорил, что у нас все получилось, все теперь будет хорошо! Маша пыталась меня развеселить - а вдруг вас теперь пятеро?! Их слова оправдались. Я беременна! Я летала от счастья! Я плясала, пела, все вокруг было фантастически волшебным! Мир стал чудесным и я полюбила его вновь. Но очень боялась взглянуть свое счастье. Завела дневник, где каждый день описывала свое самочувствие.

Чтобы беременность прошла хорошо, я тоже просила у Матроны. Так и получилось. Вся беременность протекала в наслаждении, не было ни токсикоза, ни осложнений. Полное блаженство! Хотя я очень береглась! Это был самый счастливый период нашей с мужем жизни. Помню, прочла в интернете, что явный признак беременности - темная полосочка на животе, а у меня ее не было. Вот я переживала! Саша говорит: «Ну давай я тебе ее нарисую, чтобы ты успокоилась уже!»

Подшло время родов. Я планировала рожать сама, ходила в школу будущих мам, читала специализированную литературу, отработывала упражнения по технике дыхания, была готова на все 100%, но врач меня огорошил и сказал, что будет кесарево, поскольку мы не можем рисковать, возраст уже не тот (мне было 42).

Приехала в роддом. Сказали - завтра операция, идите в палату. Как в палату? Еще же 38 недель! Я не была готова к такой срочной госпитализации и не знала, что такое кесарево. К вечеру меня начинают подтряхивать, мандражирую, ладошки потеют. Я не спала всю ночь. Зуб на зуб не попадает. Психологическая лихорадка от неизвестности. В 7 утра было назначена операция. Муж приехал, но на операцию не пошел, остался в коридоре.

Боли я не чувствовала, представляла долгожданную встречу с ребенком. В 7.45 родилась моя принцесска, мой ангелочек, о Боже, какое это счастье! Я думала, что со мной этого никогда не произойдет! Когда малышка появилась на свет, она была точь - в-точь такой, как я ее себе воображала. Хорошенькая, слов нет, лучше ее на свете детишек еще не было! Глазки, носик, ушки, ротик - все было идеальным! И мне тогда казалось, что она очень похожа на Людмилу Аркадьевну! Я плакала от радости и счастья.

У Саши тряслись руки, даже замерло дыхание, когда новорожденную переда-

ли ему: «Боже, это моя доченька! Вот оно наше счастье!»

Моя малышка по всем подсчетам должна была родиться 22 ноября в день рождения Матроны Московской. И я ее назвала в честь Святой. Я дала себе обет, когда я лежала в течение первых двух недель после подсадки, что если будет девочка, то обязательно назову Матроной. Помню, когда на 12 неделе определяется пол ребенка, я сидела в очереди и думала, если у нас девочка, то как можно сомневаться в том, что это не Матрона нам помогла? После УЗИ я позвонила мужу и сказала, что у нас будет Матрона! Саша был не против, а мои родители, родственники и друзья не поняли, наверное подумали, что я свихнулась. Я не собиралась ничего никому доказывать, я была верна своему обету.

После кесарева от наркоза у меня отказали руки, держать ребенка я не могла, поэтому медсестра мне помогала кормить нашу крошечку, пришлось позвать маму на помощь, а муж побоялся. Мама с нами с первых дней, спасибо ей большое, до сих пор, говорит, никому ее не отдам. Она называет ее дочей. Дай Бог здоровья моим родителям, которые мне во всем помогают с малышкой. Дай Бог здоровья Людмиле Аркадьевне - без ее золотых рук и доброго сердца мы не стали бы родителями! Когда я молюсь за своего ребенка, я всегда прошу за Людмилу Аркадьевну и ее близких.

Дорогие наши врачи, выражаю огромную благодарность всем, кто делает нас счастливыми. Это нелегкий труд пережить с нами все наши огорчения и разочарования и разделить наши радости!

Я безумная, сверхсумасшедшая мама, я понимаю, что это неправильно, но ничего с собой поделать не могу. Мне везде мерещатся опасные углы, сквозняки, микробы, ступеньки кажутся страшными, пол неровным, в общем та еще паникерша. Да не обидится на меня мой муж, но мама - это единственный человек, которому я могу доверить нашу дочку. И он об этом знает. Слишком долго я ее ждала, слишком много я выстрадала!

Честно говоря, никто кроме родителей и нашего крестного не знает до сих пор, как на свет появилась наша дочка, и думаю, этот журнал станет для нас большой сенсацией!

После всего, что со мной произошло, я начала верить в ЧУДЕСА. Девочки, у вас оно обязательно будет! Теперь я точно знаю, что рождение ребенка - самое настоящее ЧУДО! Благословение Святой Матроны Московской для меня лично, врачи, оптимизм мужа помогли мне обрести настоящее счастье. Я знаю, что многие женщины, столкнувшись с трудностями, опускают руки, перестают бороться, ищут оправдания, а нужно идти дальше, несмотря ни на что! Пусть рядом с вами на всем этом трудном пути будет любимый человек, который поддержит вас - отец вашего будущего ребенка! Нужно полностью довериться врачу, отбросить все сомнения, настроить себя, обратиться к Богу, и главное - не отчаиваться! Просите, молитесь и Господь откроет перед вами все двери!

P.S. Трудный путь позади и впереди новый! Мы решили, что пойдём к Людмиле Аркадьевне за вторым малышом, и я твердо верю, что у нас все получится!

Людмила Кононованың бақыт формуласы

«Сәттілік оқиғасы» айдарында жарияланатын әрбір оқиға өзінше көркем болып табылады. Өйткені олар – көп уақыт күткен, жылдар бойы азаппен қол жеткізілген сәбидің немесе тіпті бірнеше сәбидің өмірге келуімен аяқталады! Менің оқиғам көптеген адамдарға өзінің кішкентай бақытын табу жолындағы күресі барысында күш беретіндігіне сенемін және сонымен қатар үмітін жоғалтқан адамдардың өзіне және өз күшіне деген сенімін арттырады деп үміттенемін.

Мен 28 жасқа дейін балалар туралы ойламадым және мансаппен, жұмыспен айналыстым, жеке өмірім қалыптаса қоймады. Содан кейін, өз құрбыларымның отбасыларына қарай отырып, кенеттен мен мынаны байқадым: құрбыларымның басым көпшілігінің балалары мектепке барды, ал мен болсам әлі күнге дейін жалғызбын... Мен өзім үшін бала тууды шештім. ЭКО-орталыққа жүгінген едім, ол кезде жасанды ұрықтандыру немесе ЭКО үшін көрсетімдер жоқ болатын, бірақ емделу керек болды және бұған кемінде жарты жыл уақыт қажет болды. Маған лапароскопия жасалды, бірақ күткен жүктілік орын алған жоқ. Демек, бұйырмаған ғой деп шештім де, бұл мәселені ойымнан шығарып тастадым. Біршама уақыт өтті. Мен қайтадан дәрігерлерге жүгінген едім, тексерудің нәтижесінде түтікшелердің өткізуге қабілетсіз екендігі анықталды. Демек, табиғи жолмен жүкті болуым мүмкін емес... Мен үшін бүкіл әлем қирағандай көрінді. Бір нәрсе жасау керек болды.

Толыққанды отбасын құруым екіталай екенін мен түсіндім, өйткені еркектер не десе де, олардың барлығы сүйікті әйелінен бала табуды армандайды. Менің жолым болды, маған – бірінші некеден қыздары мен балалары бар адам кездесіп, ата-аналық туралы мәселе сол кезде бізді мазаламады. Жұбайым менен 12 жас үлкен болды және ол балалар туралы ойлаған жоқ, еш мәселе туындамады. Мен 35 жасқа толған кезде, айналамыздағы адамдар біздің соншама жыл бойы некеде тұрғанымызды және балалы болатын уақыттың келгенін меңзей бастады, жұбайым да кенеттен «үй-қыдан оянды». Мен оған өзімнің жүкті болу әрекеттерім туралы, ота туралы, диагноз туралы – барлығын айтып бердім. Жұбайым мені тексерілуге көндірді, диагноз дәл бұрынғыша нашар болды, бірақ сол кезде дәрігерлердің ешқайсысы бізге ЭКО-орталыққа жүгіну керектігін айтпады. Жұбайыма бұл туралы ұсыныс жасауға батылым жетпеді.

Біз бала туралы әңгіменің тақырыбын жауып тастадық, мен ит және мысық асырадым, оларға бала секілді қарадым, бір сөзбен айтқанда, өзімде сақталған махаббатымды жануарларға сыйладым. Бірақ кенеттен, ғажайып түрде мен жүкті болдым! Бұған мен еш сене алмадым! Бір рет тест

жасап тексердім, одан кейін екіншісін жасадым, жұбайыма ештеңе айтпадым. Күні де әлі есімде – 14 мамыр 2009 жыл. Менің бақытты болғанымды сөзбен айтып жеткізу мүмкін емес. Бұл мен үшін шынайы емес нәрсе болып көрінді. Мен бір уақытта әрі жылап, әрі қуандым. Әйтеуір жүкті болдым-ау! Мен өз бақытыма сене алмадым. Бүкіл әлем төңкеріліп, түрлі-түсті бояумен жарқырай түскендей болды, жұбайым маған ерекше көңіл бөлетін болды, бұл – айтып жеткізуге болмайтын сезім! Алғашқы УДЗ есімде, жүрегі тыңдалды – міне, ол соғып жатыр, нәресте бізбен бірге өмір сүріп жатыр. Қайталама УДЗ-ден өтуге біз жұбайым екеуіміз бардық. Ол баланы көруге асықты. Оның есімін де таңдап қойдық. Ешбір жамандықтың нышаны байқалмаған болатын. Бірақ дәрігердің «Сізде жүктілік біраз уақыттан бері тоқтап қалған...» деген сөздері жүрекке пышақ сұққандай естілді. Мен айқайлап жылап, кабинеттен жүгіріп шығып кеттім, мен долдана бастадым. Басында бір ғана сұрақ болды: «Недіктен? Не үшін?.....» Қайғымды айтып жеткізу қиын! Мен бұған төзе алмаймын деп ойладым. Маған қырнап тазарту керек деп айтты, ал мен болсам, сәбиіммен бірге өлемін деп айқайлады... Жұбайыма үлкен рахмет, ол осының барлығына төзіп, мені ауруханаға жатқызды. Дәрігер Данияр Уалиханұлы Жакуповқа рахмет, ол мені жұбататын сөздерді таба білді: «Осылай болғаны жөн шығар, табиғат Сіздің қамыңызды ойлаған болса керек, өйткені іштегі нәрестенің дамуы айтарлықтай бұзылғаны орын алуы мүмкін еді ғой». Басында бұл сөздердің мәнісін мен толық түсіне алмаған едім және мұндай сөздерді естігім келмеді. Ал қазір мен баланың патологиялармен туылуы мүмкін болғандығын түсінемін.

Осы жағдайдан кейін мен тұйықталып қалдым, анабиозға шалдықтым, ештеңені қаламадым; мен жүктілерге қарай алмадым, кішкентай балалармен тілдескім келмеді... Біздің қызымыс туылуы тиіс кезде, жұбайымның немересі туылды... Мен үшін мұндай жаңалықты естудің қалайша ауыр болғанын білсеңіздер ғой! Біз олар-

ды шығарып алу үшін перзентханаға бардық, мен үшін бұл – өте ауыр азап болды, аяқтарым тәлтіректеп кетті, қуанудың орнына – жаным күйіп, көзімнен жас ақты... Мен оның немересіне қарап тұрып, өзімнің туылмаған қызымды көргендей болдым.

Мен сәбилері бар отбасылармен тілдесуге тырыстым. Жұбайым мені осындай нәрселердің барлығынан қорғап жүрді. Мен оған ажырасуды ұсындым, бірақ ол біздің отбасымызды сақтап қалды. Ол мені: «Өз тағдырыңа бала шаппа, біздің бала-шағамыз болады!» - деп тыныштандырды. Мен одан бала туралы мәселені енді ешқашан көтермеуім өтіндім. Менің жаным жазылмаған ашық жара секілді үнемі қан қақсады, жанымға қатты батты...

Мен «Пока все дома» («Әзірге барлығы үйде») хабарын көргенді өте ұнатамын, оны көріп отырып, ата-аналары бас тартқан балаларды көрсеткен кезде үнемі жылайтынмын... Біршама уақыт өткеннен кейін мен бала асырап алуды ұсынған едім, Саша бұдан бас тартты, ол бөтен баланы жақсы көре алмайтындығын айтты.

2011 жылы жұбайым ЭКО-орталығына жүгіну туралы шешім қабылдады. Жұбайым 51 жаста, ал мен 39 жастамын. Мен барлығы сәтті болатынына сенбедім және екінші рет сәтсіздікке ұшырауға төзе алмаймын ба деп қорықтым. Мен Людмила Аркадьевна Бадельбаеваға бардым. Дәрігер маған: «Түтікшелерді алып тастау керек, мұндай ота жасалмаса, сәттілікке қол жеткізу екіталай» деді. Мен бас тарттым. Менің ішімде – бір рет жүкті бола алған екенмін, демек, екінші мүмкіндік те болуы мүмкін деген ой жатты. Әйтсе де жасымыз келіп қалды деп жұбайым тұспалдап айтып отырды, бірақ мәжбүрлеген жоқ... Мен де шешім қабылдай алмадым, қорықтым. Түтікшелерді алып тастау дегеніміз – тағдырыма бала шабуды білдіреді, табиғи жолмен жүкті болудың еш мүмкіндігі қалмайды, ал нәтижесі қандай болары белгісіз!

Біз отбасымызбен дос ретінде бір жұппен араласамыз. Бірде барлығымыз дастарханда бас қосып отырдық, сол кезде еркектер былай деп бәстесе баста-

ды: біздің қайсымыз тезірек босанамыз – Маша ма, мен бе? «Сен қалай бәстесе аласың, бізде үлкен қиындық бар екенін білесің ғой», – дедім мен жұбайыма. Бірақ оның бойында құмарпаздық пайда болып, «Мүмкін біз шынында да жеңіске жетерміз?» деген ойға кетті. Бәлкім, осы жағдай біздің құмарлығымызды арттырған болар. Маша, әрине, жеңіп шықты, ал маған шіркеуге баруға кеңес берді. «Құдайға жалбарынып, дұға жаса!» деді ол. Ол менің бала сүюді қатты армандап жүргенімді көретін және бізде міндетті түрде бала болады деп әрдайым айтатын. Кейіннен оның шіркеу туралы сөздері және менің ана болатыным қатысты оның сенімі мен үшін үлкен рөл атқарды.

Біз қайтадан емделуді шештік те, гинекологқа қаралдық, ол бізге дұрыс бағыт сілтей отырып, маған қатты ұрысты: «Сіз не туралы ойлап жүрсіз? Не нәрсеге сенім артып отырсыз? Сіздің жалғыз мүмкіндігіңіз бар – Репродуктивтік медицина институты, Қазақстандағы аса күшті орталық. Онда Сізге міндетті түрде көмектеседі! Сондықтан уақытыңың созып, уақыт жоғалтып, ақшаны босқа жұмсаудың қажеті жоқ!»

Менің болмысым – пессимистпін. Жол жүріп бара жатқан кезде «мұнда көлікті қоятын орын болмайды, мұнда мен ештеңе жасай алмаймын» деген ойлар келеді және барлық жағдай дәл осылай өрбиді, ал Саша болса, керісінше, оптимист, оның айтқан сөздері: «Біздің қолымыздан бәрі де келеді! Бірақ сен өзіңнің теріс ойларың мен күдіктеріңнен арылуың керек! Егер сен өзіңнің пессимизміңді доғармайтын болсаң, мен бұл мәселемен айналыспаймын. Көңіліңді жақсы нәрсеге бұр: біздің талдауымыз жақсы нәтижемен шығады, ота ойдағыдай өтеді. Егер алғашқы әрекеттен ештеңе шықпайтын болса, екіншісіне де, үшіншісіне де бел байлаймыз, бірақ барлығы бірінші әрекеттен-ақ дұрыс болатынына мен сенемін!» Мен оның кеңестерін тыңдап, барлық теріс ойлардан арылуға және көңілімді жақсы нәрсеге бұруға тырыстым. Сондай-ақ мен үнемі дұға жасап жүрдім, бұл – маған пессимизмнен және күдікшілдіктен ойымды аулақ ұстауға жәрдемдесті.

Содан біз табысқа жетеміз деген нық сеніммен қайтадан Людмила Аркадьевнаға бардық. Мен отаға жазылуға келгенімде, ондағылар маған: «Отаның кезегі алдағы үш айға жазылып қойған, күте тұру керек!» деді. Сол кезде мен: «Қыздар, өтінемін, біреулер бас тартып, босаған орын қалған шығар...» деп жалына бастадым. Кенеттен, күтпеген жерден мен үшін бос уақыт табылып, бір күннен кейін мен түтікшелер резекиясына жатқызылатын болдым.

Ота ойдағыдай өтті. «Мен барлық ойларымнан, күдіктерімнен, пікірлерімнен – барлығынан арылып, тек дәрігерлерді ғана тыңдаймын!» деген нақты мақсатты алдыма қойдым. Мен балаға қол жеткізу үшін келдім және оған қандай жолмен қол жеткізетінім маңызды емес. Мен өзімнің емдеуші дәрігеріме толық сенім арттым. Егуге дайындық кезеңінде мен өзімді бөтен әлемде жүргендей сезіндім, айналамда мен үшін – өзімнің жүктілікке және өз баламды тууға дайындалып жатқан жағдайымнан басқа ештеңе маңызды болмады. Мен өзімді қоршаған әлемнен толығымен оқшауладым. Мен тек жақсы нәрсе туралы ойладым – таяу арада мен АНА боламын!

Біз үшін шешуші күн де келіп жетті. Мен қатты уайымдадым, Людмила Аркадьев-

на менің жүкті болуыма тілек білдірді. Бұл сөздерден мен керемет бақыт сезіміне бөлендім, соншалықты күшті қолдауды сездім! Егуден кейін мен 2 апта бойы үйде жаттым, еңбек демалысына шықтым, аяғымды жоғары көтеріп жаттым, ештеңе жасаған жоқпын, тіпті шәйнек көтеруге қорықтым, екінші аптада ақырын үрей басталды. Маша маған: «Уайымдаудың орнына Матрона туралы хабарларды көр, ол қаншама адамға жәрдемдескен, саған да жәрдемі тиеді!» деді. Осылайша мен Матронаның жәрдемімен бала сүйген адамдар туралы оқиғаларды көру арқылы оң энергетикадан қуат алып үмітімді арттыра отырып, өз күдіктерімнен арылуға тырыстым.

Әйтеуір 2 апта өтіп, мен тест алуға асықтым. Нәтижесінде мардымсыз жолақ байқалды. Бітті, менен түк шықпайды! Жұбайым ертең тағы бір рет жасап көр деді. Жасап көрдім, дәл сондай нәтиже шықты, мен АХГ тапсыруға жүгірдім. Көрсетім деңгейі жоғары болмағандықтан, менің сенімімді тудырмады, ал Людмила Аркадьевна мерзімінен бұрын қорытанды жасауға асықпау керектігін және УДЗ нәтижелерін күту керектігін айтты, оның осы сөздері үшін оған алғысым шексіз. Ол өзін байсалды ұстап, табысқа жететініме сенімді болды және оның осындай сенімділігі менің бойымда үміт отын тұтатты. Уақыт шексіз созылып кетті! «Біз барлық қиындықтарды жеңіп шықтық, енді барлығы жақсы болады» деп Саша менің сенімімді арттыруға тырысты. Ал Маша болса: «Кім біледі, сендер енді бесеу шығарсыңдар?!» деп менің көңілімді көтеруге тырысты. Олардың сөздері рас болып шықты. Мен жүктімін! Бақыт сезіміне бөленіп, төбем көкке жеткендей болды! Мен биледім, өлең айттым, айналадағының барлығы сиқырға толғандай болды! Әлем мен үшін ғажайып келбетімен көрінді және менің өмірге деген құштарлығым қайтадан арта бастады. Бірақ өз бақытыма көз тиеді деп өте қорықтым. Күнделік бастап, онда өзімнің әрбір күндегі сезімдерімді сипаттап жаздым.

Босану уақыты келіп жетті. Мен өз күшіммен босануды жоспарладым, болашақ аналар мектебіне бардым, арнайы әдебиетті оқыдым, тыныс алу техникасы бойынша жаттығуларды жасап көрдім, бүкіл 100%-ға дайын болдым, бірақ дәрігер: «Ішті жарып аламыз, өйткені біз тәуекелге бел байлай алмаймыз, біршама жасқа келіп қалдыңыз емес пе» деп, мені абдыратып тастады (мен 42 жаста болатыным).

Перзентханаға келдім. Маған ертең ота жасалады, палатаға барыңыз деді. Қалайша палатаға? Әлі 38 апта ғой! Мен былайша шұғыл түрде ауруханаға жатуға дайын емес едім және кесар тілігі деген не екенін білмедім. Кешке қарай мен дірілдеп, қалшылдай бастадым, алақаным терлей бастады. Мен түнімен ұйықтамадым. Тісім тісіме тиemedі. Белгісіздіктің салдарынан туындаған психологиялық дүрлікпе бойымды билеп алды. Таңғы сағат 7-ге ота тағайындалды. Жұбайым келді, бірақ отаға кірген жоқ, дәлізде қалды.

Мен ауырғанды сезген жоқпын, сәбімен ұзақ күткен кездесуді елестеттім. Сағат 7.45-те менің ханшайымым, менің періштем туылды, Құдайым-ау, бұл не деген бақыт десеңші! Мен мұндай нәрсе менімен ешқашан болмайды деп ойлаған едім! Сәби өмірге келген кезде, ол өзім елестеткендей-ақ болды. Сүп-сүйкімді, одан сүйкімді

сәби бұл өмірге әлі келмегені сөзсіз! Көздері, мұрны, құлақтары, аузы – барлығы керемет жарасып тұр! Сол кезде мен өзімді Людмила Аркадьевнаға өте ұқсатқанымды сездім! Мен шаттықтан және бақыттан көз жасыма ие бола алмадым.

Сашаға жаңадан туылған баланы берген кезде, оның қолы дірілдеп, тіпті демі тоқтап қалды: «Құдайым-ау, бұл менің қызым! Міне біздің бақытымыз!»

Менің қызым барлық есептеуіміз бойынша Матрона Московскаяның туылған күнінде, 22 қарашада туылуы тиіс болатын. Сондықтан мен оның есімін әулиенің құрметіне Матрона деп қойдым. Мен егуден кейін алғашқы екі апта бойы емделіп жатқан кезімде, егер қыз болса есімін міндетті түрде Матрона деп қоямын деп өзіме серт берген болатынымын. Әлі есімде, 12-ші аптада сәбидің жынысы анықталатын кезде, мен кезек күтіп отырып, егер бізде қыз туылатын болса, бұл – Матронаның бізге көрсеткен көмегі екендігіне қалайша күмән келтіруге болады деп ойладым? УДЗ-ден кейін мен жұбайыма қоңырау шалып, бізде Матрона болады деп айттым!

Наркоздан кейін менің қолым жұмыс істемегендіктен, баланы қолымда ұстай алмадым, сондықтан медбике маған сәбиімді тамақтандыруға көмектесті, анамды көмекке шақыруға тура келді, ал жұбайым қорықты. Анам алғашқы күннен бастап, балабақшаға барғанша бізбен бірге болды, оған үлкен рахмет. Анам оны ешкімге бермеймін дейді, оны қызым деп атайды. Менің ата-анама Құдай денсаулық берсін, олар бізге нәрестені күтіп бағудың барлық жағынан көмектеседі. Людмила Аркадьевнаға Құдай денсаулық берсін – оның шеберлігі мен жұмсақ жүрегі болмағанда біз әке-шеше атанбас едік! Мен өз балам үшін дұға тілеген кезде, әрдайым Людмила Аркадьевна мен оның жақындары үшін де дұға тілеймін.

Құрметті біздің дәрігерлер, бізді бақытты ету жолында қызмет жасап жатқандарыңыз үшін барлығыңызға үлкен алғысымды білдіремін. Біздің барлық күйзелістеріміз бен түңілуімізді бізбен бірге бастап өткізу және біздің шаттығымызды бөлісу – оңай жұмыс емес!

Басымнан өткен барлық жағдайдан соң мен ҒАЖАЙЫПҚА сене бастадым. Қыздар, бұл сендердің де өмірлеріңде міндетті түрде болады! Баланың туылуы – нағыз ҒАЖАП екенін мен енді нақты білемін! Әулие Матрона Московскаяның жеке маған берген батысы, дәрігерлер, жұбайымның оптимизмі – осының барлығы маған нағыз бақытқа қол жеткізуіме көмектесті. Көптеген әйелдер қиындыққа тап болғанда ұнжырғасы түсіп, күресуді тоқтатады, сылтау іздей бастайды, бұндайда ештеңеге қарамастан алға қарай қадам жасау керек! Осындай қиын жолдың бүкіл кезеңінде жандарыңда қолдау көрсететін сүйікті адамдарың – болашақ балаларыңның әкесі болсын! Толығымен дәрігерге сенім артып, барлық күдіктен арылуға тырысыңдар, көңілдеріңді жақсы нәрсеге бұрыңдар, Құдайдан тілеңдер және, ең бастысы, үміттеріңді үзбеңдер! Құдайға жалбарыныңдар, дұға жасаңдар, сонда Құдай сендердің алдарыңда барлық есікті ашады!

P.S. Қиын жол артта қалды, ал алдымызда жаңа өмір күтіп тұр! Біз екінші сәби табу үшін Людмила Аркадьевнаға барамыз деп шештік және бізде бәрі де жақсы болатынына сенімім мол!

Суррогатное материнство: медицинская сторона медали

На сегодняшний день стать родителями могут даже абсолютно бесплодные пары. Это стало возможным благодаря программе «Суррогатное материнство». В Казахстане вопрос суррогатного материнства регулируется законодательными актами, позволяющими обеспечить права всех сторон – участников программы. Что должна знать потенциальная сурмама? Консультирует врач акушер-гинеколог высшей категории Джаимбетова Асель Пернебаевна.

В нашей клинике с 1998 года успешно проводится программа суррогатного материнства, которая является единственным шансом для некоторых супружеских пар иметь своего родного ребенка. Ежегодно за этой помощью к нам обращаются до 100 супружеских пар.

К чему должна быть готова суррогатная мама в свете медицинских факторов?

Беременность у суррогатной матери наступает после подсадки в полость матки эмбриона генетических родителей (заказчиков), полученного в результате экстракорпорального оплодотворения яйцеклетки и спермы генетических родителей. Весь период беременности суррогатная мама находится под наблюдением врача акушер-гинеколога.

Она должна понимать, что если предыдущие беременности, когда она вынашивала своих детей, протекали без проблем, благополучно, то совсем не факт, что и с этой беременностью будет также. Возможны и выкидыши, и внематочная беременность, и какие-то другие осложнения, которые невозможно просчитать и предугадать заранее. Каждая беременность индивидуальна и может протекать совершенно по-разному. Не все сурмамы психологически готовы к кесареву

сечению, когда это необходимо по медицинским показаниям. Бывают и такие проблемы, когда у ребенка могут быть пороки развития и генетические родители принимают решение о прерывании беременности. Это очень сложные психологические ситуации, и они имеют место быть, поэтому сурмама должна быть готова ко всему, хотя зачастую многие женщины думают, что с ними этого не случится. Поэтому все эти нюансы должны быть оговорены заранее, в нотариально заверенном договоре о суррогатном материнстве.

Что касается периода вынашивания ребенка, то особых ограничений в образе жизни сурмам не существует.

Суррогатная мама, которая вынашивает беременность, точно так же как и обычная беременная, должна встать на учет в женскую консультацию до 12 недель. Своевременная постановка на учет

позволяет снизить риски для здоровья сурмамы и ребенка. Мы рекомендуем становиться на учет уже с 6-7 недели беременности. Первое наблюдение у врача, обследования дают основания определить риски вынашивания беременности.

Первый триместр беременности – это период «закладки», первичного формирования систем и органов ребенка. Если постановка на учет ранняя, то она может своевременно диагностировать те или иные отклонения от нормы, своевременно провести дополнительные обследования и в случае необходимости лечение.

Здоровье суррогатной матери, ее образ жизни, питание и соблюдение рекомендаций врача – вот залог успеха процедуры заместительного вынашивания.

В процессе наблюдения за беременными я часто наблюдаю тесный контакт между суррогатной мамой и женщиной, которая является генетической мамой. Они вместе приходят на прием, на обследование, на УЗИ, вместе ходят по магазинам, совершают покупки для будущего малыша, они становятся подругами, сестрами.

Большинство генетических мам окружают своих суррогатных мам вниманием, заботой, пониманием, сочувствием, сопереживанием, словно своего ребенка. Такие отношения, несомненно, создают максимально комфортные условия для вынашивания беременности.

Но, к сожалению, есть и другая категория, когда генетические родители считают, что кто платит, тот и хозяин положения, им чужды какие-то эмоциональные контакты, они относятся к сурмаме как к коммерческой сделке и не более того. Это уже морально-этическая сторона, которую, к сожалению, никто не может регулировать.

Мы, врачи, зачастую становимся не только врачами, но и психологами для сурмам и для генетических родителей, выступаем в роли мостика для более тесного взаимопонимания между обеими сторонами.

Я советую суррогатным мамам и генетическим родителям-заказчикам тщательно составлять договор, чтобы максимально обезопасить себя от всевозможных рисков и непредвиденных ситуаций, чтобы не ущемлялись права обеих сторон и, в первую очередь, были защищены права будущего ребенка.

Юридические аспекты суррогатного материнства в мире

	США	Франция	Израиль	Россия	Казахстан
Узаконено ли проведение программы сурматеринства?	Да	Нет	Да	Да	Да
Кто может стать потенциальными родителями?					
● Пара, состоящая в законном браке	Да	Нет	Да	Да	Да
● Однополые пары	Да (некоторые штаты)	Нет	Нет	Нет	Нет
● Одинокие женщины или мужчины	Да (некоторые штаты)	Нет	Нет	Нет	Нет
Признаются ли биологические родители законными родителями?	Да	Да	Да	Да	Да
Ребенок, родившийся в результате суррогатной программы, становится гражданином той страны, что и его потенциальные родители?	Да	Нет	Да	Да	Да

Құрсақ ана болу: мәселенің медициналық тұсы

Бүгінгі таңда толығымен бедеу жұптар да ата-ана бола алады. Бұған қол жеткізу – «Құрсақ ана болу» бағдарламасының арқасында мүмкін болып отыр. Қазақстанда құрсақ ана болу – бағдарламаның қатысушылары болып табылатын барлық тараптардың құқықтарын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін заңнамалық актілермен реттеледі. Әлеуетті құрсақ ана нені білуі тиіс?

Жоғары санатты акушер-гинеколог дәрігер Джаимбетова Асель Пернебаевна кеңес береді.

«Біздің клиникамызда 1998 жылдан бері құрсақ ана болу бағдарламасы сәтті жүзеге асырылып келеді, ол – кейбір ерлі-зайыпты жұптар үшін өз баласын сүюдің жалғыз мүмкіндігі болып табылады. Жыл сайын бізге саны 100-ге дейін жететін ерлі-зайыпты жұптар осындай көмек сұрап келеді.

Құрсақ ана медициналық факторлар тұрғысында не нәрсеге дайын болуы тиіс?

Құрсақ ананың бойындағы жүктілік – жатыр қуысына генетикалық ата-ананың (тапсырыс берушілердің) эмбрионы салынғаннан кейін орын алады, ал мұндай эмбрион – генетикалық ата-ананың аналық жасушасы мен спермасын денедеңнен тыс ұрықтандырудың нәтижесінде алынады. Жүктіліктің бүкіл кезеңінде құрсақ ана акушер-гинеколог дәрігердің бақылауында болады.

Ол мынаны түсінуі тиіс: егер оның өз балаларын көтерген алдыңғы жүктіліктері еш мәселе туғызбастан сәтті өткен болса, бұл жолғы жүктілікпен де дәл солай болады деп айту қиын. Түсіктер, жатырдан тыс жүктілік және әлдебір өзге де асқынулар орын алуы мүмкін және оларды алдын-ала болжап, ескеру мүмкін емес. Әрбір жүктілік жеке жағдай болып табылады және мүлдем өзге жолмен өрбуі мүмкін. Құрсақ аналардың барлығы да – медициналық көрсетімдер бойынша қажет болатын ішті

жарып алуға психологиялық тұрғыда дайын емес. Баланың бойында даму кемістігі орын алып, генетикалық ата-аналар жүктілікті ұзу туралы шешім қабылдайтын мәселелер де болуы мүмкін. Бұл – орын алуы мүмкін аса күрделі психологиялық жағдайлар, өйткені құрсақ ана барлығына дайын болуы тиіс, әйтсе де жиі жағдайларда әйелдер өздерімен ештеңе болмайды деп ойлайды. Сондықтан осындай жайттардың барлығы нотариалдық жолмен кұәландырылған құрсақ ана болу туралы келісімде алдын-ала келісілуі тиіс.

Бала көтеру кезеңіне келетін болсақ, онда құрсақ аналардың өмір салтында ерекше шектеулер болмайды.

Жүктілікті алып жүретін құрсақ ана, әдеттегі жүкті әйел секілді, 12 аптаға дейін әйелдер консультациясына есепке тұруы тиіс. Есепке дер кезінде тұру – құрсақ ананың және сәбидің денсаулығына төнетін қатерді төмендетуге мүмкіндік береді. Біз жүктіліктің 6-7 аптасында есепке тұруға кеңес береміз. Дәрігердегі алғашқы бақылау мен тексерулер – жүк-

тілікті алып жүрудің қатерін анықтауға мүмкіндік береді.

Жүктіліктің бірінші триместрі – «негізін қалау» кезеңі, сәбидің жүйелері мен мүшелерінің бастапқы қалыптасу кезеңі. Егер есепке тұру ертерек жүзеге асырылған болса, онда бұл – нормадан әлдебір ауытқушылықтардың диагностикасын дер кезінде жасауға, қосымша тексерулерді дер кезінде жүзеге асыруға және қажет болған жағдайда емделуге мүмкіндік береді.

Құрсақ ананың денсаулығы, оның өмір салты, тамақтануы және дәрігердің ұсынымдарының орындалуы – балама жолмен бала көтеру рәсімінің сәтті болуының кепілі.

Жүктілерді бақылау барысында мен құрсақ ана мен генетикалық ана болып табылатын әйелдің арасында тығыз байланыстың орнауын жиі бақылаймын. Олар қабылдауға, тексерілуге, УДЗ-ге бірге келеді, дүкендерді бірге аралайды, келешек сәбиге арналған заттарды бірге сатып алады, олар жолдас, апалы-сіңлілі болып қалады. Генетикалық аналардың басым көпшілігі өздерінің құрсақ аналарына – өз баласы секілді ілтипаттықпен, қамқорлықпен, түсіністікпен, аяныштылықпен, тілектестікпен қарайды. Мұндай қарым-қатынастар жүктілікті алып жүру үшін барынша қолайлы жағдайлардың жасалуына мүмкіндік берері сөзсіз.

Бірақ, өкінішке орай, адамдардың басқа санаты да бар, ол санаттағы генетикалық ата-аналар – кім ақша төлесе, сол билікті қолға алуы тиіс деп ойлайды; олар үшін қандай да бір эмоциялық байланыстар жат қылық болып көрінеді, олар құрсақ анаға – коммерциялық мәміле ретінде ғана қарайды. Бұл – мәселенің моральдік-этикалық тұсы, және өкінішке қарай бұны ешкім реттей алмайды.

Біз, дәрігерлер, жиі жағдайларда құрсақ аналар мен генетикалық ата-аналар үшін тек дәрігер болып қана қоймай, сонымен қатар психолог ретінде де әрекет етеміз, екі тараптың арасында барынша тығыз өзара түсіністік орнатуға арналған бейне бір көпір сияқтымыз.

Мен құрсақ аналар мен тапсырыс беруші генетикалық ата-аналарға – өздерін болжалды тәуекелдер мен күтпеген жағдайлардан барынша қауіпсіздендіру үшін екі тараптың құқықтарына шек қойылмауы үшін және, бірінші кезекте, келешек сәбидің құқықтары қорғалуы үшін келісім-шартты мұқият зерделеп жасауға кеңес беремін».

Құрсақ ана болудың әлемдегі заңды аспектілері

	АҚШ	Франция	Израиль	Ресей	Қазақстан
Құрсақ ана бағдарламасын жүргізу заңдастырылған ба?	Иә	Жоқ	Иә	Иә	Иә
Кімдер әлеуетті ата-ана бола алады?					
● Заңды некеде тұрған жұп	Иә	Жоқ	Жоқ	Жоқ	Жоқ
● Бір жынысты жұптар	Иә (кейбір штаттар)	Жоқ	Жоқ	Жоқ	Жоқ
● Жалғыз басты ата-аналар	Иә (кейбір штаттар)				
Биологиялық ата-аналар заңды ата-ана болып таныла ма?	Иә	Иә	Иә	Иә	Иә
Құрсақ ана бағдарламасының нәтижесінде туылған бала оның әлеуетті ата-анасының азаматтығы бар елдің азаматы бола ма?	Иә	Жоқ	Иә	Иә	Иә

Как я была суррогатной мамой

Хотя в Казахстане суррогатное материнство давно уже официально признано и регламентировано (кстати, нужно отметить, что казахстанское законодательство в этой области считается одним из самых либеральных в мире), представление об этом способе «получения ребенка» у широких масс весьма расплывчато. Развеять мифы вокруг суррогатного материнства, чтобы одни лучше знали на что идут, другие не спешили осуждать, а третьи - не терзались сомнениями, нам помогла Гульнара.

- Гульнара, почему вы решили стать сурмамой?

- Как-то, увидев в газете объявление о том, что требуются сурмамы и доноры яйцеклеток, я пришла в ИРМ узнать и, как говорится, осталась. По образованию я медицинский работник и я всегда готова помогать людям. Конечно, была и заинтересованность в финансовой поддержке.

- Сколько раз вы помогли другим женщинам?

- Дважды. Я бы еще раз с удовольствием стала сурмамой, но мой возраст не подходит, хотя я считаю, что его можно увеличить до 40 лет.

- Как родственники отнеслись к вашему решению?

- Я воспитывалась в очень мудрой семье, никто из моих близких не был против моего решения. Благодаря их помощи и поддержке я была спокойна и мне не приходилось прятаться, как это делают многие другие сурмамы.

- Долго ли вам подбирали пару?

- Скорее я сама выбирала пару. Были пары, которые не понравились мне, было и наоборот. Это непростая задача – гармонизировать с будущими родителями.

- Как вас поддерживали будущие родители?

- Когда я сообщила о том, что забеременела, они были несказанно рады! Пара проживала на тот момент в другом городе, и за всю беременность мы виделись раза два. Все вопросы решали по телефону.

- Какие трудности встали перед вами в период, когда вынашивали малышей?

- Все протекало хорошо, только в конце беременности были отеки, но для двойни и конечного срока это нормально. Детки родились в результате кесарева сечения.

- Тяжело ли вам было расставаться с малышами?

- Когда дети появились на свет, я испытала большую радость и облегчение, ребятишки были живы-здоровы, а биопара наконец-то стала настоящей семьей. Что касается расставания, то в этом вопросе главное - психологическая подготовка, поэтому я, конечно, много работала с собой.

- Что вы можете сказать о клинике ЭКО, которая помогла вам в программе сурматеринства и вела вашу беременность?

- Это клиника, где работают профессионалы высокого уровня.

- Поддерживаете ли вы сейчас отношения с парой, для которой вы выносили детей?

- В заключенном нами договоре прописан пункт, гласящий о том, что я не имею права вмешиваться в жизнь детей и генетических родителей (заказчиков), они со своей стороны также обязуются выполнять эти обязательства, и мы этот пункт строго соблюдаем.

- Гульнара, а что вы объясняли своим знакомым, соседям, когда пришли из роддома без ребенка?

- Никак не объясняла. Просто сказала, что была сурмамой и все вопросы отпали сами собой.

- Что вы порекомендуете тем женщинам, которые хотят стать сурмамой?

- Как говорил Чингисхан: «Бойшься - не делай, делаешь - не бойся». И обязательно выполнять все рекомендации врачей!

Ю.Кузьмина

Оставьте все сомнения и верьте, что все получится!

Сауле Исмаилова* использовала все имеющиеся возможности, но зачать ребенка так и не получилось. У нее оставался один шанс – прибегнуть к услуге суррогатного материнства. Наш корреспондент задал несколько вопросов теперь уже счастливой маме.

- Сауле, что привело вас к решению обратиться к программе сурматеринства?

- К такому решению привела безрезультатность неоднократных собственных попыток ЭКО, причиной чему были миома и эндометриоз.

- Какие трудности встали перед вами на первых порах?

- Трудности выбора кандидатуры на роль сурмамы (СМ). Нас терзали сомнения относительно доверия будущей СМ, ее образа жизни и привычек, о чем мы не имели и, конечно, не могли иметь полного представления. Посещали такие тревожные мысли, как вообще сложатся отношения между нами в течение всего положенного времени. Самый ответственный момент - довериться будущей сурмаме, а это, поверьте, очень непросто.

- Кто или что сыграли ключевое решение в принятии вами программы сурматеринства?

- Первое – это огромное желание стать родителями, пусть даже прибегнув к услу-

гам СМ, ведь к тому моменту мы находились в браке семь лет и все наши попытки самостоятельно забеременеть ни к чему не привели. Второе – это было только наше с мужем совместное решение, никто из близких не участвовал в этом и не знал. Третье – рекомендации доктора, предупреждение о возможных последующих безуспешных попытках ЭКО по причине проблем, связанных с моим репродуктивным здоровьем.

- Как вы выбирали кандидатуру сурмамы?

- Сначала искали с помощью каталога в ЭКО-центре; затем разместили объявление в интернете, на которое откликнулась женщина, порекомендовавшая нам будущую СМ.

- Как строились ваши отношения? Помимо договорных обязательств, как вы еще поддерживали женщину?

- Отношения сложились вполне нормальные, адекватные. Кроме договорных обязательств сурмаме ежемесячно выплачивалась небольшая сумма на бытовые расходы, мы обеспечивали ее продуктами. Несколько раз гостили друг у друга на праздниках.

- Какие проблемы возникли в процессе выхаживания?

- Слава Богу, все сложилось нормально, здоровье сурмамы и будущего ребенка не вызывали беспокойства.

- Присутствовали ли вы на родах? Что вы испытали, когда ваш малыш появился на свет?

- Да, мы всегда были рядом с нашей сурмамой, а на родах – это само собой разумеется! Никакими словами не описать, что испытываешь от появления на свет твоего ребенка - Благодарность Богу за Чудо, Радость, Великое Счастье.

- Поддерживаете ли вы сейчас отношения с сурмамой?

- Первое время мы созванивались с ней, интересовались ее дальнейшей жизнью, но из-за потери телефона связь с ней прервалась; она порядочная женщина, мы знаем, что она уехала в другой город, вышла замуж. Мы очень благодарны и признательны нашей сурмаме и желаем ей всего самого наилучшего!

- Что вы порекомендуете тем женщинам, которые стоят на пороге решения обратиться или нет к такой программе. Развейте, пожалуйста, их сомнения.

- Сомнения будут преодолены только с принятием твердого решения прийти к цели любой ценой, чтобы приложенные усилия принесли вам желанного ребенка, чтобы мечта стала реальностью, чтобы обрести радость и истинное счастье в жизни. Для этого нужно оставить сомнения и верить, что все получится. Спасибо специалистам ЭКО-центра, мы всегда останемся благодарными нашему врачу Бадельбаевой Людмиле Аркадьевне. Всем будущим родителям желаем поскорее встретиться со своей кровиночкой!

*Имя и фамилия изменены по этическим соображениям.

ИНСТИТУТ РЕПРОДУКТИВНОЙ МЕДИЦИНЫ

приглашает молодых и здоровых женщин и мужчин для участия в программах лечения бесплодия в качестве суррогатных мам, доноров яйцеклеток и спермы

ТРЕБОВАНИЯ К ДОНОРАМ ООЦИТОВ:

- возраст от 18 до 35 лет;
- наличие собственного здорового ребенка;
- отсутствие выраженных фенотипических проявлений;
- удовлетворительное физическое, психическое и репродуктивное здоровье, подтвержденное заключением медицинской организации

ТРЕБОВАНИЯ К СУРРОГАТНЫМ МАМАМ:

- возраст от 20 до 35 лет;
- наличие собственного здорового ребенка;
- отсутствие психических, соматических и генетических заболеваний;
- удовлетворительное физическое, психическое и репродуктивное здоровье, подтвержденное заключением медицинской организации

ТРЕБОВАНИЯ К ДОНОРАМ СПЕРМЫ:

- возраст от 18 до 35 лет;
- отсутствие отклонений в нормальных антропометрических и фенотипических признаках;
- удовлетворительное физическое, психическое и репродуктивное здоровье, подтвержденное заключением медицинской организации

ШКОЛА ЭКО

Уважаемые пациенты! Рады сообщить вам, что возобновлена деятельность школы ЭКО.

Цель Школы – подготовка пациентов перед консультацией репродуктолога, полное информирование о методах вспомогательных репродуктивных технологий, а также о гистеролапароскопии.

Школа ЭКО – это лекция в формате интерактивного урока.

Занятия для пациентов ИРМ проходят на бесплатной основе по предварительной записи.

Расписание Школы ЭКО:

Ежедневно, по будням.
09:00 – 10:30
13:30 – 15:00

Место проведения –

конференц- зал, каб. 206, 2 этаж
Преподаватель –
Шахнович Филипп Евгеньевич

Дополнительную информацию можно получить по телефонам::

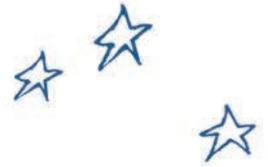
+7 (727) 234-34-34; +7 (727) 234-37-37

Институт репродуктивной медицины
Алматы, ул.Толе би, 99, уг.ул. А.Байтурсынова
www.irm.kz

40 years

micuna
magic ideas for children

Колыбель **Cododo**, созданная испанской компанией **Микона**, воплотила мечту каждой мамы в реальность – теперь Ваш малыш сможет спокойно спать рядом с Вами и чувствовать себя в безопасности. Умный дизайн колыбели делает ее незаменимой в период кормления грудью и полезной, когда малыш подрастет – колыбель легко трансформируется в детский стол!

Волшебные идеи для детей на www.micuna.kz

☎ 8 (702) 2081111